

Metsänomistuksen kannattavuus

On esitetty näkemyksiä, että metsätalouden kolmen, neljän prosentin vuotuinen tuotto on liian alhainen nykyisille pääomasijoittajille, jotka asettavat oman pääoman tuottovaatimuksen yleensä yli kymmeneen prosenttiin. Metsätalouden alhainen tuotto ei ole luonnonvakio eikä oman pääoman tuottokaavan tekninen ongelma. Markkinataloudessa pääoma hakeutuu aina tuottavimpiin kohteisiin.

Oman pääoman tuotto kertoo, paljonko yhtiö tai esimerkiksi metsätalouden yksikkö tekee tulosta suhteessa taseen oman pääoman määrään. Kaavassa jaettavana tekijänä on tulos ennen satunnaisia menoja, verot vähennettynä. Jakajana on tilikauden ja edellisen tilikauden tasearvojen keskiarvo. Pieni tuotto prosentti voi johtua liian pienestä tuloksesta tai liian suuresta tasearvosta.

Metsäsijoituksessa tulot kertyvät useimmiten kantorahatuloista. Menot muodostuvat metsänhoito-, uudistamis- ja perusparannuskustannuksista. Kun metsäverotuksessa siirrytään myyntituloverotukseen, metsänomistuksen liiketaloudellinen luonne konkretisoituu. Silloin metsätalous rinnastuu aiempaa selvemmin muihin pääomasijoituksiin ja yritystoimintaan.

Metsätalouden alhaista tuottoa on selitetty sijoitetun pääoman pienellä riskillä. Oletus riskin pienuudesta on nykyisin kyseenalainen, koska metsäteollisuuden suhdannevaihtelut heijastuvat hyvin nopeasti puuraaka-aineen hintoihin ja kysyntään. Teollisuus ei sido pääomaa raaka-ainevarastoon vaan varastot pidetään nykyisessä toimintamuodossa mahdollisimman pieninä. Pitkäaikaisia hintasopimuksia ei enää ole.

Puunkorjuutekniikka ja puunhankinnan logistiikka ovat Suomessa edistyneintä maailmassa. Niiden ansiosta metsäteollisuus on voinut toimia vakaasti huolimatta siitä, että raaka-aine tulee suurimmalta osin yksityismetsänomistajien pienistä

metsistä. Puunhankinnan tehokkuus on viimeisinä vuosikymmeninä parantunut Suomessa. Se on hyvä kansainvälinen kilpailuetu. Metsänomistuksen ja metsäteollisuuden suhde on eri maissa erilainen ja myös toiminta- ja kustannusrakenne ovat erilaisia. Siksi eri maiden puuraaka-aineen hinnat eivät ole suoraan vertailukelpoisia.

Puuta jalostavan teollisuuden näkökulmasta puusta maksettava hinta on tuotannon yksi kustannuslaji, joka pyritään muiden kustannusten tavoin pitämään mahdollisimman pienenä. Toisaalta markkinataloudessa puuraaka-aineen tuottamisen pitää olla taloudellisesti kannattavaa siihen pääomaa sijoittavan näkökulmasta. Laajan, kansantaloudellisesti merkittävän teollisuudenalan raaka-ainetuotanto ei voi toimia pelkästään metsänomistajien harrastuksen varassa. Muutoin teollisuuden raaka-aineen saanti ei ole turvattu eikä metsätalous säily toimintakykyisenä.

Metsään sijoitetun pääoman tuottoa voidaan tarkastella puuston kasvatuksen kiertoajan ja saavutettavan arvon lisäyksen suhteen. Puuston järeyttämisen pitää olla taloudellisesti järkevää ja kannattavaa. Kiertoaikatarkastelujen tulosten mukaan vallitsevat puun hintasuhteet ja suurempi sitoutuneen pääoman tuottovaatimus johtavat nykyistä lyhyempiin kiertoaikoihin.

Jos metsätalous ei ole taloudellisesti tuottavaa ja kilpailukykyistä muihin tuotantoloihin verrattuna, se ilmeisesti muuttuu entistä enemmän tukirahoitetuksi toimialaksi. Tämä tulevaisuuden näkymä on ennen pitkää kestämaton myös teollisuuden kannalta ja huonontaa perusteellisesti puuraaka-aineen saatavuutta. Teollisuuden kustannusrakennetta ja tuloksen jakaantumista jalostusketjussa on siksi syytä tarkastella kriittisesti. Mielestäni on tärkeätä muistaa, että nykyiset metsäteollisuuden ja metsätalouden toimintaedellytykset ovat pitkäjänteisen metsäpolitiikan ja kehitystyön tulosta.

Eeva Korpilahti